

2011-10-04

Diarienummer
401-20486-2011
F 46

Sida
1(8)

Samhällsbyggnadsenheten
Johanna Severinsson
031 - 60 52 86
Jo-

hanna.severinsson@lansstyrelsen
.se

Kommunstyrelsen
Svenlunga kommun
512 80 Svenljunga

Vindbruksplan tematiskt tillägg till översiktsplan för Svenljunga, kommun, Västra Götalands län

Utställningshandlingar daterade juli 2011

Detta granskningsyttrande lämnas med stöd av 4 kap 9 § plan- och bygglagen (PBL). Yttrandet är en del av översiktsplanen och skall därför fogas till planen då den antagits.

Sammanfattning

Allmänt vill Länsstyrelsen framhålla att vindbruksplanen saknar ett tydligt avvägningsresonemang om lämpliga respektive olämpliga vindbruksområden. Miljökonsekvensbeskrivningen kräver kompletteringar.

Länsstyrelsen kan därför inte bedöma de föreslagna vindbruksområdenas lämplighet.

Länsstyrelsen bedömer att berörda riksintressen för kulturmiljö, naturvård och totalförsvaret behöver beaktas i planen.

Länsstyrelsen bedömer att frågor som berör mark- och vattenområden och som angår angränsande kommuner bör samordnas på ett lämpligt sätt.

Länsstyrelsen vill framhålla att ovanstående frågeställningar kräver lösningar för att vindbruksplanen ska kunna vara en vägledning vid framtida utveckling.

Gällande miljö kvalitetsnormer enligt 5 kap MB har iakttagits och Länsstyrelsen bedömer att de inte kommer att överträdas till följd av planen.

Länsstyrelsen vill framhålla att det är angeläget att fortsatta planeringsinsatser för vindkraft sker, så att riksdagens intentioner med plan och bygglagen och miljöbalken samt de av riksdagen beslutade miljömålen uppnås.

Värdet av kommunala planeringsinsatser är helt beroende av att kommunens inflytande över etableringar förstärks eller åtminstone bibehålls. Vindbruksplanen har översiktsplanestatus vilket betyder att kommunen kommer att ta ställningen till den en gång per mandatperiod.

Riksintressen

Länsstyrelsen bedömer att berörda riksintressen för naturvård, kulturmiljö och totalförsvaret inte kan tillgodoses. Konflikter mellan dessa riksintressen och utpekade områden för vindbruk (se bilaga) har noterats. Länsstyrelsen kan i nuläget inte dra några slutsatser om påverkan på Natura 2000-området och en etablering inom område 15 b kan komma att kräva tillstånd enligt 7 kap 28 a § miljöbalken. Området bör med hänsyn till Natura 2000-området utgå. De områden som pekats ut som riksintresse för vindbruk i kommunen, ligger inte i konflikt med andra riksintressen och det råder ingen konflikt mellan riksintressen.

Området utgår från vidare planering.

Riksintresse kulturmiljö

Med nuvarande utpekade områden så är det tydligt att (P 60) Revesjö kan komma att till stor del omges med vindkraft. Detta ställningstagande kan innebära att påtaglig skada på riksintresset för kulturmiljö inte kan uteslutas. Gemensamt för de fem riksintressena för kulturmiljövård i Svenljunga är deras mångfacetterade innehåll, med såväl en varierad fornlämningsbild som intressanta bebyggelsehistoriska miljöer och andra strukturmässiga förändringar i landskapet. Detta innehåll bidrar till områdenas småskaliga uttryck och gör dem känsliga för skalmässiga förändringar i omgivande landskapsavsnitt. Mot denna bakgrund bör större hänsyn tas till riksintressena för kulturmiljövård i förhållande till utpekande av områden lämpliga för vindbruk. Även så till de kommunala bevarandeyrkena vilka i flera fall ligger intill eller i närheten av utpekade riksintresse för kulturmiljövård vilket borde föranleda ett mer sambandsrelaterat, större landskapsperspektiv i planeringen för dessa bevarandeyrkena där helhetsmiljöer och landskapsavsnitt i större grad bör undantas från storskalig planering av vindkraft.

Kommunen menar att vindkraften i många fall kan tillföra förståelse för kulturlandskapet då den ålderdomliga miljön tillsammans med modern teknik visar på människors utveckling under lång tid.

Riksintresse totalförsvaret

Se yttrande från Totalförsvaret. Bifogas.

Kommunen noterar att försvaret har utökat områdena de önskar fredade sedan samrådet. Förslaget revideras i enlighet med yttrandet.

Riksintresse naturvård

Område 15 b och 52 a berör områden av riksintresse för naturvård och bör tas bort.

Områdena tas bort från vidare planering.

Länsstyrelsen anser att riksintresse för vindbruk inte har tillgodosetts om en begränsning om 150 m total höjd görs inom de områden som är utpekade som riksintresse för vindbruk.

Miljö kvalitetsnormer

Länsstyrelsen bedömer att ett genomförande av planen i sig inte kommer att medföra att gällande miljö kvalitetsnormer överträds. Tvärtom medverkar planen till att miljö kvalitetsnormen för luft kan klaras.

Mellankommunala frågor

Länsstyrelsen bedömer att den i planen föreslagna mark- och vattenanvändning som även berör andra kommuner kan samordnas på lämpligt sätt. Marks kommun har i sitt samrådsyttrande angett att vindkraftsetablering gentemot området R5 bör utformas på ett sådant sätt att det inte påverkar R5 områdets värde. Falkenbergs och Gislaveds kommun samrådsyttrande visar på vikten av att ytterligare samråd sker i den fortsatta planeringen.

Samordning sker under hela planens livslängd genom den samrådszon som finns inskriven kring kommungränsen.

Samverkan över kommungräns i olika angelägenheter gynnar som regel en kommuns utveckling. Länsstyrelsen föreslår att kommunen fortsatt samverkar med angränsande kommuner vad gäller bostadsförsörjning och offentlig service år medborgarna.

Synpunkten faller utanför planens ämnesområde och kommenteras därför inte.

Hälsa och säkerhet

Detaljer om hälsa och säkerhet (buller, skuggor, säkerhetsrisker mm) hantearas i efterföljande tillståndsprövningar och är inte möjligt för Länsstyrelsen att slutligt ta ställning till på översiktsplanenivå. Detta bör framgå av rekommendationerna i planen.

Planen förtydligas på den punkten

Länsstyrelsen förutsätter dock att ekvivalenta buller nivåer inte överskrids vid bostäder. I samrådsyttrandet påpekade vi att den ekvivalenta bullernivån, 40 dB(A) enligt etablerad rättspraxis, inte ska överskridas vid bostäder. Denna bullernivå gäller även för planlagda fritidsbostäder (dvs fel del 1, s19).

Felet revideras inför antagande.

Allmänt

De synpunkter och krav som Länsstyrelsen tidigare framfört i ett samrådsyttrande daterat den 2010-10-28 har inte beaktats respektive tillgodosetts fullt ut.

Andra statliga sektorsmyndigheter, som i samrådsskedet framfört synpunkter, har efter bearbetning av planförslaget beretts tillfälle till förnyade ställningstaganden. Nu inkomna yttranden från sådana myndigheter överlämnas till kommunen tillsammans med detta granskningsyttrande för kännedom.

Ett större antal sjöar inom de föreslagna vindbruksområdena omfattas av strandskydd. Kommunen har valt att inte buffra bort strandskyddade områden. Länsstyrelsen rekommenderar kommunen att buffra bort strandskyddet då vi bedömer att det är olämpligt att etablera vindbruk i skyddade områden.

Metod/Analys

Kommunen har valt att ta fram lämpliga områden för vindbruk genom dialog med byalag. En kort redogörelse av områden som omfattas av riksintressen och områdesskydd enligt 7 kap miljöbalken görs. Men analysen är fortfarande, trots påpekanden bristfällig och saknar beskrivningar för de utpekade områdena.

Genom att använda sig av byalag kan man skapa en lokal förankring och acceptans för vindkraft vilket är mycket bra då dessa konflikter annars kan motverka utbyggnad av vindkraft.

Kommunen har genom en god dialog med byalagen kommit fram till de villkor för etableringar som angivits i planförslagets utställningsupplaga.

Metoden kan ha sina brister i form av:

- ojämn fördelning av byalag i kommunen
- byalagen saknar kunskaper om andra områden som kan leda till konflikter
- tillvägagångssättet skiljer sig åt mellan byalagen
- personliga intressen kan påverka förslag av områden
- synpunkter från naturskyddsföreningar, ornitologer och andra intresseföreningar saknas eller redovisas inte

Det är viktigt att man i den fortsatta planeringen utreder den komplexa bilden som finns kring friluftslivet och etableringen av vindkraft samt vad som är rimligt i förhållande till riksintresset för vindbruk.

Kommunen väljer att delvis bortse från riksintressen vindbruk samt redovisar inte vindförhållandena fullt ut. För exploatörerna är det mycket viktigt att det blåser bra eftersom det avgör om det går att få ekonomi i ett projekt eller inte. Vilken energipotential dessa områden har är dåligt redovisade.

Kommunen har använt de beräkningar av vinden som fanns tillgängliga våren 2010.

Områden lämpliga/olämpliga för vindkraft

De utpekade områdena behöver redovisas var för sig. Området ska vara markerat på karta och inte bara på den översiktskarta vi har idag.

På grund av kartans utformning är det svårt att avgränsa de utpekade områdena. Varje område bör få ett nummer och namn för att förenkla identifiering. Länsstyrelsen har fått ta del av en excelfil med tillhörande karta. Det framgår där att alla intressekonflikter inte vägts in och länsstyrelsen ställer sig tveksam till klassningen av vissa områden. T.ex. har områden som berör

riksintresse naturvård klassats som mer eller mindre konfliktfria områden. Kommunen nämner inte heller artskyddsförordningen vilket påpekades i samrådsyttrandet från länsstyrelsen.

Kommunen bör redovisa hur många verk som kan bli aktuella för respektive område samt tillgång på befintliga vägar och motstående naturvärdesintressen. De bör också redovisa varför vissa områden utgått. T.ex. område 52 b. Kommunen bör sälla bort mindre områden som inte rymmer mer än 3-4 verk.

Genom att sälla bort mindre områden alltför hårt vrids etableringarna till de stora företagens fördel och de mindre lokala aktörernas nackdel vilket kan påverka bygdens acceptans för vindkraft.

För samtliga områden gäller att kommunen bör ta bort de ytor som berörs av strandskydd, skogliga biotopskydd och naturreservat.

Planen revideras enligt önskmål

Kommunen föreslår totalt 33 mer sammanhängande områden. Av dessa föreslår länsstyrelsen att minst åtta stycken bör utgå. Flera områden kan pga. sin ringa storlek vara olämpliga eftersom det inte får plats någon större etablering där. Länsstyrelsen har använt sig av excel-filen i arbetsmaterialet för att identifiera de områden för vilka vi har synpunkter på. Se bilaga.

Länsstyrelsen rekommenderar kommunen att belysa den eventuella konflikt som berör våtmarker. I områden som till stora delar består av våtmarker och strandskydd kan exploatering bli mycket svårt och områdena bör då tas bort.

Grunddragen i mark- och vattenanvändningen

Stora ingrepp i naturen kommer att krävas för etablering av vindkraftverk och diskussioner om områdenas lämplighet med tanke på vägnätet saknas. *Vägnätet är inte en begränsande faktor utan en teknisk faktor vid byggande och rivning av verken. Om exploatörer bekostar och genomför en upprustning av vägnätet inför en etablering är detta mycket positivt för samhället. Planen kompletteras med detta resonemang.*

Utveckling och bevarande av den byggda miljön

Formulering på sidan 16 bör ändras för att undvika missförstånd: Siktlinjer och dominerande byggnadsminnen i landskapet... begreppet byggnadsminnen är benämningen för byggnader som är skyddade enligt Lagen om kulturminnen m.m (1988:950) enligt 3 kapitlet och bör därför tas bort. Lämpligt ordval kan t ex vara byggnader. Kyrkor är skyddade enligt samma lag, kapitel 4.

Förtydligande sker inför antagande

Planförslag

Kommunen kan hämta inspiration från andra kommuners planförslag. Nu saknas beskrivningar för de områden som pekats ut, generella rekommendationer och områdesvisa rekommendationer.

Kommunen bör inte heller låsa sig fast vid verk av en viss utformning eller storlek eftersom detta kan hindra användningen av ”bästa möjliga teknik” längre fram i tiden. Det har efter samrådet tillkommit en begränsning av max totalhöjd. Att begränsa höjden på verken i en vindbruksplan är olämpligt. För att nyttja markområdet på bästa sätt är det Länsstyrelsens uppfattning att planen ska ge utrymme för högre verk. Teknikutvecklingen går fort inom vindkraftsindustrin och i skogsbygd söks ofta numera för verk som är upp till 200 m i totalhöjd för att utnyttja jämnare vindar med högre hastighet, som i sin tur leder till högre energiproduktion. Denna utveckling ser Länsstyrelsen positivt på och är förenligt med de grundläggande bestämmelserna för hushållning med mark- och vattenområden. Att bygga flera mindre verk som producerar mindre energi bidrar oftast till större påverkan på natur- och kulturmiljön. Länsstyrelsen anser att riksintresse för vindbruk inte har tillgodosetts om en begränsning om 150 m total höjd görs inom de områden som är utpekade som riksintresse för vindbruk.

Kommunen höjer höjdbegränsningen till 200 meter för att tillmötesgå önskemålet.

Planens konsekvenser

Kommunen belyser inte intressekonflikterna på ett tillfredställande sätt och kan därför inte heller dra korrekta slutsatser av planens konsekvenser. Kommunen måste ta upp kumulativa aspekter så som vad händer om alla områden bebyggs? Kommer landskapet att fragmenteras? Hur kommer tillkommande vägar att påverka landskap och skogsbruk?

Beredning, deltagande

Yttranden över planen har till Länsstyrelsen inkommit från Försvarmakten, Svenska kraftnät, Vattenfall och Trafikverket. Kopior av yttrandena överlämnas till kommunen för kännedom.

Detta granskningsyttrande har beslutats av länsöverdirektör Göran Bengtsson efter föredragning av kulturgeograf Johanna Severinsson. I den slutliga handläggningen har även Lena Niklasson från miljöskydds enheten, Teresia Holmberg från naturvårds enheten, Lisa Ragnarsson från kulturmiljö enheten, Bodil Samuelsson från skydd och säkerhet och Peter Nordström från Samhällsbyggnads enheten deltagit. Granskningsyttrandet utgör statens samlade uppfattning om planen vad gäller Länsstyrelsens ingripande grunder enligt 12 kap PBL i ett senare planeringsskede.

Göran Bengtsson

Johanna Severinsson

Yttranden för kännedom från:

Vattenfall daterat 2011-09-23, Svenska kraftnät daterat 2011-09-07 och Försvarsmakten daterat 2011-09-13, Trafikverket daterat 2011-09-28.

Kopia till:

Banverket Västra Banregionen
Boverket
Jernhusen AB, Region Väst
Lantmäterimyndigheten
Luftfartsstyrelsen
Regionmuseet
Sjöfartsverket, (Västkustens Sjötrafik-
område) (Vänerns Sjötrafikomr.)
Trafikverket
TeliaSonera Sverige AB
Skogsstyrelsen, Västra Götaland
Statens Geotekniska Institut
Svenska Kraftnät
Vattenfall Naturgas AB
Vattenfall Eldistribution AB
Vägverket Region Väst, länskontoret i
P4, Skövde

Kommunstyrelsen i:
Tranemo kommun
Mark kommun
Borås kommun
Falkenberg kommun
Gislaved kommun
Länsstyrelsen/
Enheten för skydd och säkerhet
Kulturmiljöenheten
Lantbruksenheten
Miljöskydds-enheten
Naturvårdsenheten
Vattenvårdsenheten
Rättsenheten
Samordningsenheten
Socialenheten
Samhällsbyggnadsenheten enligt
expeditionslista

Bilaga. Länsstyrelsens synpunkter på Svenljungas Förslagna Vindbruksområden

Område	Berör	Åtgärd
1	strandskydd och nyckelbiotop	avgränsa och ta ev. bort om området blir för litet
2a	branter, strandskydd, biotopskydd, Natura	avgränsa och ta ev bort om om-

	2000 Åsebo våtmarker	rådet blir för litet
2b	Ätrandalen, våtmarker	bör tas bort
3 a+b	strandskydd	avgränsa
5	strandskydd, storlom, smålom, våtmarker	belys artskyddskonflikt, avgränsa
15b	Lillåns dalgång, strandskydd, riksintresse naturvård- Ammamossen-Hästamossen, Storemossen och Hestramossen, våtmarker, Natura 2000 och nyckelbiotop	området bör tas bort
17	strandskydd och våtmarker	avgränsa
13	litet område, mycket strandskydd	inte mycket kvar efter avgränsning så området bör tas bort
20b	våtmarker, strandskydd	avgränsa
21	strandskydd och våtmarker	avgränsa
	svår att se p g a kartan, strandskydd och	
23b	nyckelbiotop	avgränsa
26	strandskydd	avgränsa
27a	strandskydd	avgränsa
	närhet till Åtran, strandskydd och myrkomplex i mitten	
27b+f+g		avgränsa
27d	för litet?	
27 e	strandskydd	avgränsa
28	Naturreservatet Bjällemossen	bör tas bort
	mycket strandskydd, storlom och mossekomplex	
29		bör tas bort
30b	storlom och fiskgjuse i St. Hissjön	belys artskyddskonflikt
36	litet område	
38-40	lite våtmarker, väldigt små områden	belys intressekonflikter
42	våtmarker och litet	bör tas bort
49a	strandskydd	avgränsa
51	för litet?	bör tas bort
52a	Riksintresse naturvård Hestramossen-Hultamossen, våtmarkskomplex	bör tas bort
49b+54a	ok	
54b	ok	
56	ok	
57	ok	
60	Riksintresse kulturmiljö	bör tas bort
	i väster nyckelbiotop och lövskog klass 1,	
61-62	strandskydd	begränsa belys artskyddskonflikt eller hänsyn
63	storlom i Frisjön	
67	ok	